

Kommunene i Aust-Agder

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
Sak nr. 2014/2350 / FMAAJBH

Dato
02.11.2015

INFOSKRIV OM KOMMUNEREFORMEN - NOVEMBER 2015

Om skrivets innhold

I dette skrivet finner du oppdatert info om kommunereformen generelt og om arbeidet og prosessene i Aust-Agder spesielt. Skrivet inneholder lenker til ytterligere informasjon. All informasjon er ikke nødvendigvis ny for alle, men er tatt med spesielt med tanke på at det er valgt ny politisk ledelse i mange av fylkets kommuner. Skrivet sendes til kommunens postmottak, men også direkte til ordførere, varaordførere, rådmenn og til medarbeidere som er saksbehandlere for kommunereformen. I det videre brukes forkortelsen FM for Fylkesmannen.

Om den nasjonale framdriftsplanen og anbefalt lokal framdriftsplan

Alle kommunene i Aust-Agder er bedt om å gjøre sine endelige vedtak om sammenslåing eller ei innen 01.07.2016. Det har vært noe diskusjon rundt reformens tidsplan i ulike fora, men det er presisert fra regjeringsside og de samarbeidende partiene, at det ikke er lagt opp til endringer i den skisserte tidsplanen.

FM i Aust-Agder skisserer nedenfor en anbefalt lokal framdriftsplan fram til juli 2016. Den enkelte kommune har selv sagt frihet til å skissere en annen tidsplan, men fristen for vedtak innen 01.07.16 står fast.

Høst 2015 (innen 31.12.15):

- Egne utredninger/regionale fellesutredninger ferdigstilles.
- Forhandlingsutvalg oppnevnt og dialog iht. vedtak i de ulike kommunene igangsatt.

Vinter 2015 (innen 01.04.15):

- Dialog og forhandlinger mellom kommunene.
- Evt. intensjonsavtaler ferdig utarbeidet/forhandlet.

Vår/forsommer 2016 (innen 01.07.16):

- Lokale medvirkning (innbyggerhøringer/dialoger/folkeavstemminger iht. den enkelte kommunes valg av metoder) innen 08.05.16.
- Saksbehandling i kommunene.
- Endelig behandling i de respektive by-/kommunestyrene innen 30.06.16.
- Innsending av vedtak til FM innen 01.07.16.

Det anbefales at de kommunene som fremdeles arbeider med utredninger slutfører disse så raskt de klarer slik at det blir nok tid til aktuelle forhandlinger, innbyggerinvolvinger og sluttbehandling. Alternativt kan også forhandlinger føres parallelt med utredningsarbeidet.

Om forventninger/anbefalinger til kommunenes prosesser og vedtak

Ved behandlingen av Kommuneprp. 2016 viser stortingsflertallet til Innst. 300 S (2014-2015) om at «*alle kommuner har utredningsplikt i kommunereforma*». Forventningene fra Stortinget

strekker seg utover kun å vurdere om kommunen kan fortsette alene også i tiårene framover. Hovedpunktene er sammenfattet:

- Kommunene bes om å følge opp og være aktiv i reformarbeidet.
- Kommunene bes om å gjøre nødvendige utredninger med utgangspunkt i målene satt for reformen og deretter gjøre helhetlige vurderinger.
- Kommunene bes om å ha en grundig dialog med nabokommuner.
- Kommunene bes om å innhente synspunkter fra innbyggerne.
- Kommunene bes om å vurdere behovet for grensejusteringer.

Statsråd Sanner har i Stortingets spørretime utdypet og sagt at selv om dette ikke er et formelt vedtak som pålegger kommunene en aktivitet, så bør kommunen følge opp signalene av respekt for Stortingets flertall, av hensyn til nabokommunene og med tanke på at enhver kommune bør vurdere den framtid som den kan tilby sine innbyggere.

I løpet av våren 2016 vil det enkelte kommunestyre trolig se klarere konturene av det nasjonale og regionale «strukturbildet» en må forholde seg til. Da vil de framtidige økonomiske rammevilkårene også trolig være tydeligere (se «Endringer i inntektssystemet» nedenfor), og flere innbyggerne har fått være med på flere involveringsprosesser og fått mer avklarte og tydelige alternativer/konsekvenser å relatere seg til. FM anbefaler at alle kommunene i fylket, *uavhengig* av tidligere vedtak de har gjort, bør ha en siste og oppsummerende sak i kommunestyret om reformen i løpet av våren/forsommeren 2016 (frist 01.07.16). Dette med mindre det er gjort endelig vedtak om etablering av ny kommune tidligere i 2016.

Endringer i inntektssystemet

Regjeringen har varslet at det skal gjøres en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for kommunene. Bl.a. vil problemstillingen *ufrivillig eller frivillig liten* og kompensering/ikke kompensering for dette trolig bli tatt opp. Endelig forslag legges fram knyttet til kommune-proposisjonen for 2017, denne fremmes i mai 2016. *Men, forslag til endret system kommer på høring før dette, trolig før jul i år.* Det antas at kommunene vil ha stor interesse knyttet til forslagene, og at dette er svært viktig informasjon inn mot egne reformvedtak.

Oppdatert liste over status

Ved å følge denne lenken, [Statusoversikt Aust-Agder-oktober 2015](#), finner dere en oppdatert liste med oversikt på hvilke kommuner i Aust-Agder som pr. nå har signalisert åpenhet for videre dialog med andre kommuner om etablering av nye kommuner og med hvem en slik dialog er aktuell. Åpenhet i betyr *ikke* at den enkelte kommune nødvendigvis har videre dialog som sitt førstevalg. Flere av kommunene signaliserer at de så langt har 0-alternativet (fortsette som egen kommune) som sitt førstevalg, men at de likevel er åpen for å være med i videre prosesser med nabokommuner.

Fylkesmannens tilråding

FM-embetene er gitt en rolle som tilretteleggere og koordinatore i reformprosessen. Stortinget har vedtatt at «*Stortinget ber regjeringa syta for at fylkesmennene kjem med si tilråding om kommunestrukturen i fylket etter at kommunane har gjort sine vedtak seinast 1. juli 2016.*». Fylkesmennene skal legge vekt på helheten i regionen og fylket og vurdere om vedtakene i kommunene er i tråd med hovedmålene i reformen. Fylkesmennene vil trolig avgi sine tilrådingar innan begynnelsen av oktober 2016. Når et pågående arbeid med å lage en felles mal for disse tilrådingene er ferdig (trolig på nyåret), vil FM klargjøre nærmere overfor kommunene på Agder hva dette vil innebære og hvordan prosessen med tilråding skal gjennomføres.

Om FMs prosessveiledere og den bistanden de kan yte

FMs prosessveileder for reformen i Aust-Agder er Jarle Bjørn Hanken og i Vest-Agder Dag Petter Sødal. Til sammen har disse to omfattende bakgrunn og erfaring fra offentlig sektor, bl.a. som rådmann og landbruksdirektør. Når de to FM-embetene slås sammen fra 01.01.16 vil disse to til sammen utgjøre det prosess-veiledningsteamet som kommunene på Agder kan dra veksler på i resten av prosessen. De kan bidra med (ikke uttømmende)

- veiledning i forhold til og avklaring av aktuelle reformrelaterte problemstillinger som kommunene opplever
- hjelp til med å framskaffe relevant underlagsmateriale til de ulike delene av prosessene
- deltakelse og bidrag inn i ulike møter i regi av regionrådene/konstellasjoner av kommuner og i evt. forhandlingsmøter mellom kommunene
- hjelp til å lage intensjonsavtaler
- å holde informasjonsforedrag i formannskapsmøter, kommunestyremøter, lokale folkemøter mv.
- å være dialogpartner for kommunenes politiske og/eller administrative ledelse

Som ved oppstarten av tidligere kommunestyreperioder vil FMs ledelse tilby en informasjonsrunde i alle nye kommunestyrene. Dette vil først skje fra nyåret og utover, når den nye fylkesmannen Stein A.Ytterdahl har tiltrådt. Det vil komme eget brev om dette senere i høst. Er det ønskelig med informasjon til de nye kommunestyrene om kommunereformen på et tidligere tidspunkt enn denne informasjonsrunden vil innebære, så ta kontakt med prosessveileder for å avtale dette.

Kort om prosessene i fylkeskommunene

Med bakgrunn i Stortingets behandling av St.meld. 14 (2014-15), inviterte Kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner i juli d.å. landets fylkeskommuner til å innlede prosesser med sikte på å avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabofylker. Aust-Agder fylkeskommune har tidligere i høst hatt en melding om det videre prosessarbeidet i fylkesutvalget. Etter den info FM har, tas det sikte på å fremme en sak om den videre prosess til behandling i fylkestinget i desember d.å. Noe formell dialog med andre fylker er så langt ikke igangsatt. FM-embetene har ikke noen koordinerings- og veiledningsfunksjon overfor fylkeskommunenes prosesser.

Dialogarenaer om kommunereform

FM har gjennom denne prosessen lagt opp til primært å bruke eksisterende møtearenaer til dialog rundt reformarbeidet. Reformen vil være ett av temaene på ordfører- og rådmannssamlingen på Byglandsfjord 19-20.november og i møtene med de nye kommunestyrene på nyåret (se ovenfor). Hvilke felles møtearenaer det blir mellom Agder-kommunene og det nye FM-embetet fra nyåret er ikke avklart, men FM vil primært tilpasse videre felles reformdialog til en evt. ny møtestruktur.

Brev fra statsråd Jan Tore Sanner til kommunene

Statsråd Jan Tore Sanner sendte 28.10.15 et brev til alle landets kommuner med generell info om kommunereformarbeidet mv. Her er en lenke til brevet: [Brev 28.10.15 om kommunereformen fra statsråd Sanner til kommunene](#)

Erfaringer fra Danmark

Kommunene i Aust-Agder startet høsten 2014 opp sitt reformarbeid med en studietur til Danmark hvor det i årene 2004-2007 ble gjennomført en stor kommunestruktur-reform. Erfaringer fra arbeidet med å etablere nye kommuner er nå samlet i en helt ny norsk rapport utarbeidet av Distriktssenteret. Her er lenke til rapporten: [Å bygge en ny kommune - erfaringer fra den danske kommunereformen](#)

Lenker til tidligere veiledere/statusoversikter/infoskriv fra FM

Nedenfor er det en lenke til FM Aust-Agders hjemmeside hvor det er lagt ut reformrelatert materiale utarbeidet spesielt overfor kommunene i Aust-Agder. Her finner du også lenker til sentralt materiale og verktøy fra KMD. [Reformrelatert materiale - FM Aust-Agders hjemmeside](#)

Med hilsen

Jarle Bjørn Hanken

Prosessveileder kommunereform Fylkesmannen i Aust-Agder

Tlf. 37017811/40 40 67 00

E-post: fmaajbh@fylkesmannen.

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift.

Saksbehandler: Jarle Bjørn Hanken, telefon: 37017811